د افغانستان اسلامي امارت
د سترې محکمې مطبوعاتي کنفرانس
د بهرنیو، عامه اړیکو او مطبوعاتو ریاست

د افغانستان اسلامي امارت د قضائیه قوې د ۱٤٤۳ هـ ق کال د اجرااتو لنډ راپور!

بسم الله الرحمن الرحيم

د رسنیو د مرکز قدرمنو مسئولینو، د رسنیو محترمو استازو او د هیواد ټولو شریفو خلکو ته!

السلام علیکم ورحمة الله و برکاته:

۱: قال الله تعالی ((وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ)).

۲: قال الله تعالی ((إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى))

د قضاء د مشروعیت حکمت: الله رب العزت دا نظام حاکم کړ چې په وسیله یې الهي عدالت تامین شي، په دې خاطر چې الله (جل جلاله) خپله قاضي او رسولانو او خلیفه ګانو هم د هغه الهي قضاوت او عدل تامین کړی دی.

دا څرګنده او روښانه ده چې د امتونو بقا، سعادت او ښه ژوند په عدالت پورې تړلی دی.

په الهي قضاء کې د مظلوم نصرت کېږي، د ظالم د ظلم مخه نیول کېږي، خصومات او فساد پکښې دفعه کېږي،د ټولنې او فرد فرد اصلاح پکښې کېږي، د نفس، مال، ابرو او حریت ساتنه کوي، د دنیا اصلاح او د اخرت نیمګرغي پکښې نغښتې وي، په نیکو امر او له بدیو څخه پکښې مخنیوی کېږي.

نړیوال دې د اسلام د دغه ستر نعمت (عدالت) د اسلامي هیوادونو په ځانګړې توګه د اسلامي امارت د عدالت احسان ومني، ځکه د نړۍ د قیام او بقاء یوازینی لامل الهي اسلامي عدالت دی.

د شرعي قضاء حکم: قال الله تعالی ((كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ))

شرعي قضاء فرض عین ده، دوهمه درجه کې فرض کفایي ده.

قضاء خپلواکه او مستقله ده، هېڅ دولتي مسوولین او غیر دولتي کسانو ته جواز نشته چې په قضائي چارو کې مداخله وکړي.

۱: دلیل: قال الله تعالی ((وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَى أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى)).

۲. په قضاء کې د الله تعالی د اوامرو تنفیذ دی چې د حق او عدل معیار دی. اصلي او معنوي اطمینان، د هیواد ابادي په عدالت او د الهي قوانینو په تطبیق کې ده، ظاهري، صوري او فاني ابادي په تعمیراتو سره کېږي دغه ډول ابادي وفا او بقاء نه لري.

د افغانستان اسلامي امارت
ستره محکمه
د بهرنیو، عامه اړیکو او مطبوعاتو ریاست

د افغانستان اسلامي امارت د قضائیه قوې د ۱۴۴۳ هـ ق کال د اجرااتو لنډ راپور!

د قضائیه قوې د ۱۴۴۳ هـ. ق کال تشکیل ۵۴۰۸ بستونو ته رسیږي چې په دې کې

- ۲۶۰۰ قضایي بستونه
- ۱۰۷۲ اداري بستونه
- 1736 خدماتي کارکوونکو بستونه

پـه دغـه مـوده کې د سـترې محکمې عالي شـورا (٥٦) عـادي او فوق العـاده غونډې تـرسره کړې دي، چې لاندينيو مواردو ته په کې رسېدنه شوې ده.

د تجدید د نظر د عرایضو د څېړنې په برخه کې: ٥٥ موضوعاتو ته رسېدنه شوې.

د صلاحیتونو په برخه کې اختلافات: په دې برخه کې ١٤ حقوقي، جزائي، تجارتي او فامیلي دوسیو ته رسېدنه شوې.

د استهداګانو په برخه کې: ٦٣٥ استهداګانې د شرعي اصولـو پـه رڼـا کـې ځواب شـوې دي. لـه دې ډلـې ٢٨ موضوعګانې چې عامـه بڼه یې درلوده د شرعي اصولو د ښـه تطبیـق په موخه د متحدالمآل په شکل ټولو محاکمو ته لیږل شوې دي.

د محکمـو د تبدیلـی پـه برخـه کـې: د ٨٣٠ جـزائي، مدني، تجـارتي او فامیلي موضوعاتـو پـه اړه جلا جلا تصویبونه صادر او لازم تصامیم نیول شوي.

د درې ګونو محکمو اجرآات

په ۱٤٤۳ هـ ق کال کې (۳۳۵٦) جلده دوسیې د سترې محکمې اړوند دیوانونو، ۱۱۷٦۲ جلده دوسیې د استیناف محکمو او ٦۵۳۱۹ جلده دوسیې د مرکز او ولایاتو د لومړنیو محکمو چې ټولې ۸۰٤۳۷ جلده دوسیې کیږي په دوران کې وې ددې جملې څخه ۳۵۰۹۲ دوسیې په ابتدایي مرحله کې ۷۱۵٦ په استینافي مرحله کې او ۱۳۸۲ دوسیې د تمیز په مرحله کې حل و فصل شوې دي او ٤۳٦۳۰ دوسیې فعلآ درې ګونو محکمو کې تر کار لاندې دي .

راپور اخستل او داجراآتو څخه څارنه

د محاکمو کار او فعالیت راپور د ویډیويي کنفرانسونو له لارې تنظیم او د تېر کال په جریان کې د هیواد د زونونو د محکمو راپور اخستلو سیستم او همدارنګه د محکمو د فعالیتونو راپور د سترې محکمې د عالي شورا په غونډو کې اورېدل شوی دی. همدا ډول د یوه کال په جریان کې (٤١) ځلې د پلان سره سم عادي تفتیش د مرکز او ولایاتو د محکمو د اجراآتو راپور اخستی دی چې (٧٣) موضوعات د سترې محکمې د عالي مقام د هدایت په اساس په اقتضائي توګه بررسي شوي دي.

د قاضیانو مقررول او بدلول

د قاضیانو د مقررېدو پروسه داسې تنظیم شوېده چې هغه علماء چې د قضاء او افتاء په برخه کې کاري مخینه او تخصصي روزنه ولري او په تقوا،اخلاص، امانت دارۍ او رښتینولۍ باندې سمبال وي، د هغوی څخه لومړی تحریري اوبیا تقریري ازموینه د یوې شفافې او روڼې پروسې له لارې اخیستل کیږي.

د بریالي شوي قاضي معلومات بیا د سترې محکمې د عالي شورا سره شریک کیږي، په وروستۍ مرحله کې یې د مقررۍ پیشنهاد د مشرتابه مقام ته استول کیږي.

ارتقاء ظرفیت

د (۱۰) په شمېر علمي او روزنیزو پروګرامونو (ماسټري، د نویو ګومارل شویو رئیسانو له پاره د لومړنۍ رهبرۍ مهارتونه، د کمپیوټر لومړنۍ زده کړې، د مسلکي کړنو او سلوک کړنلارې، اداري مراسلات ، حقوقي او جزائي اندراجونه) د قضائیه قوې منسوبینو ته جوړ شوي دي چې د ګډون کوونکو شمېر یې (۷۷) تنو ته رسیږي.

د رئیسانو د وړتیاوو د لوړونې په موخه د رهبرۍ تر عنوان لاندې د روزنیز ورکشاپ جوړول، کوم چې د ملکي خدمتونو د د اداري اصلاحاتو اداري د ملکي خدمتونو انستیټوټ د روزنې په مرکز کې دایر شوی و.

د اداري فساد سره مبارزه

د اداري فساد سره د مبارزې په لړ کې ، د سترې محکمې د تفتیش ریاست لخواد (۱) قاضي ، ۳ اداري کارمندانو، محررانو او ٦ تنه قضائیه قوې ته غیر منسوب کسانو په ګډون ۱۵ تنه د بډو اخیستو، دوکې، جعلي اسنادو کارولو او د رسمي اسنادو د غلا په تور نیول شوي دي چې اړوند دوسیې یې د لومړنیو تحقیقاتو وروسته په ټاکلي وخت او د شرعي اصولو په رڼا کې د عدلي تعقیب لاندي نیول شوي دي .

د ثبت د سیستم له لارې په مرکز او ولایاتو کې په جزائي برخه کې (۵٤٤۹) قضیې او په حقوقي برخه کې (۸۷۵۹) قضیې ثبت شویدي چې په مجموع کې (۱۳۳۰۸) قضیو ته رسیږي ثبت شوې دي چې د قضایاوو د ثبت دا لړۍ همداسې دوام لري.

نشرات او عامه پوهاوی

- د قضائیه قوې فعالیتونه خپل پر وخت د ټولنیزو رسنیو لکه، ټویټر، فیسبوک او ویب سایټ له لارې هیوادوالو ته وړاندې شوي دي او په کتبي شکل د میزان جریدې ۱۵ گڼې چاپ شوي چې د قضائیه قوې ډېری فعالیتونه پکښې نغښتي دي.
- همدا راز بیلا بیل ویډیويي کلیپونه او مرکې د قضائیه قوې له مسؤلینو سره او عام ولس سره چمتو او نشر شوي دي.

د قضائي علني جلساتو ترسره کول

قضائي علني جلسات د هیواد په زیاترو محکمو کې رامنځته شوي ،په ځانګړې توګه هغه محکمو کې چې د جلسو تالار ولري، او د شرعي اصولو پر بنسټ ټولې قضائي جلسې په علني شکل د خلکو، رسنیو، او محصلینو په شتون کې ترسره شوي .

د وثایقو د محصول دلغوه کیدو په اړه

• د افغانستان اسلامي امارت د عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله د فرمان په اساس د بهادارو اسنادو، د مدني او سوداګریزو فیصلو محصول، د قباله جاتو محصول، د قضائي چوپړونو د وړاندې کولو فیس، د عرایضو ثبتولو باندې چې کوم محصول اخیستل کېده، هغه لغوه اعلان شوه او یاد خدمات اوس ټولو هیوادوالو ته مفت اجراء کیږي.

• د یادولو ده چې قضائیه قوې (پنځه لس زره څلور سوه لس)جلده نکاح خطونه چاپ او په وړیا ډول یې ګرانو هېوادوالو ته ویشلي دي.

د عادي او انکشافي بودیجې په برخه کې

- د ١٤٤٣ ه ق کال له پاره د بودیجې د کسر له وجې قضائیه ځواک ته (اته سوه دوه نوي زره او دیار لس افغانۍ) انکشافي بودجه ورکړل شوې وه.
- د ١٤٤٣ ه ق کال له پاره قضائیه ځواک ته (درې ملیارده، څلور سوه دوه اویا زره دوه سوه، لس) افغانۍ عادي بودجه ورکړل شوې وه.

ستره محکمه په پلان کې لري چې د ١٤٤٤ ه ق کال له پاره د ولایاتو د اته ښاري او دوولس ولسوالیو محکمود ودانیو د رغولو سربېره د سترې محکمې له پاره هم اساسي ودانۍ د دارالامان په سیمه کې جوړه کړي چې د ټولو اساسي ودانیو اټکل شوې بودیجه به څه د پاسه څلور ملیارده افغانۍ وي.

- په دې وروستیو کې دسترې محکمې اداره وتوانیدله چې د چین او اندونیزیا د سفارتونو د باصلاحیته نمایندګانو سره د یادې بودیجې د تمویل په موخه غونډې ترسره کړي چې له ښه مرغه دوی هم موافقه کړیده چې د تفاهم نامې د لاسلیک څخه وروسته په راتلونکو کالو کې د یادو پروژو عملي چارې پیل شي.